

ปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้
ของข้าราชการและพนักงาน
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี

ณัฐกานต์ นาคันตย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่สนับสนุนการสร้าง
องค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี
เสนอโดย นางสาวณัฐกานต์ นาคันต์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)

วันที่ 26 เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2553

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาสินี ศิริโกคาภิรมย์)

.....กรรมการ
(ดร. จีรวรรณ สมหวัง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประดิษฐ์ เจริญชัยชนะ)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.เพ็ญจันทร์ ศิริพานิชกร)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. จีราวรรณ สมหวัง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประติษฐ์ เจริญชัยชนะ
ชื่อนักศึกษา	ณัฐกานต์ นาคันต์
สาขาวิชา	การจัดการทั่วไป
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี และ 2) เปรียบเทียบปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามลักษณะส่วนบุคคลของข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่งงาน และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการและพนักงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล จำนวน 322 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา โดยผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.920 โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในวันที่ 10 - 25 เมษายน พ.ศ. 2553 และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติทดสอบค่าที (t-test) สถิติการทดสอบค่าเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีฟิชเชอร์ (Fisher's Least-Significant Difference: LSD)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการสร้างความรู้ ด้านการจัดเก็บความรู้ และด้านการถ่ายทอดความรู้ ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามลักษณะส่วนบุคคลของข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่งงาน และประสบการณ์การทำงาน ทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Thesis Title Factors supporting the Creation of Learning Organization of Governance Officers and Employees at Local Administrative Organization in Singburi province

Thesis Advisors Dr. Chirawan Somwang
Asst. Prof. Pradith Charoenchaichana

Name Nattakarn Naknat

Concentration General Administration

Academic Year 2009

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study factors supporting the creation of learning organization of governance officers and employees at local administrative organization in Singburi province and 2) compare factors supporting the creation of learning organization of governance officers and employees at local administrative organization in Singburi province when classified by gender, age, education level, work position, and work experience. The research samples were 322 governance officers and employees from Singburi provincial administrative organization, subdistrict administrative organizations and Municipalities. The research instrument was a set of questionnaire which were reviewed by 3 experts. The reliability of the questionnaire was 0.920. The duration to collect data was from 10th - 20th April, 2010. The data were analyzed in terms of percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, F-test, one-way ANOVA, and pair-wise comparisons by Fisher's Least Significant Difference (LSD)

The Findings of this study were as follows:

1. Factors supporting the creation of learning organization of governance officers and employees at local administrative organization in Singburi province in overall was high level. When considering by each aspect, the arithmetic mean could be ranged from maximum to minimum as follows: knowledge acquisition, knowledge

creation, knowledge storage respectively. The lowest arithmetic mean was knowledge transfer.

2. According to the comparison of factors supporting the creation of learning organization of governance officers and employees at local administrative organization in Singburi province in overall and each aspect, there was no statistically significant difference at the level of .05.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยการให้คำปรึกษา แนะนำเป็นอย่างดีของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ดร. จีรวรรณ สมหวัง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประดิษฐ์ เจริญชัยชนะ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามระเบียบของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิธร วชิรปัญญาพงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทสรศักดิ์ อภิยาหอม และผู้ช่วยศาสตราจารย์คชา ศัยยกุล ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธาณี ทิริโกตาภิรมย์ ที่สละเวลามาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ให้คำปรึกษาและข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณ ดร.เพ็ญจันทร์ ศิริพานิชกร ที่ได้สละเวลามาเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนคณาจารย์ และเพื่อนๆ ทุกคนที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ และเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ คุณค่า และประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้บิดา มารดา และครอบครัว รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนผู้วิจัยด้วยดีเสมอมาตลอดจนถึงปัจจุบัน

ณัฐกานต์ นาคันต์

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
ประกาศคุณูปการ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	10
ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	10
ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	11
รูปแบบของการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	12
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้.....	14
ความหมายของการจัดการความรู้.....	14
วิวัฒนาการของการจัดการความรู้.....	16
องค์ประกอบของการจัดการความรู้.....	18
กระบวนการจัดการความรู้.....	19
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้.....	21

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้.....	24
ความหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้.....	24
ความสำคัญขององค์กรแห่งการเรียนรู้.....	26
องค์ประกอบขององค์กรแห่งการเรียนรู้.....	27
คุณลักษณะขององค์กรแห่งการเรียนรู้.....	28
ประเภทขององค์กรแห่งการเรียนรู้.....	31
กลยุทธ์สำหรับการจัดการความรู้ในองค์กรแห่งการเรียนรู้.....	32
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรแห่งการเรียนรู้.....	34
ปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและพนักงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	40
การแสวงหาความรู้.....	40
การสร้างความรู้.....	42
การจัดเก็บความรู้.....	44
การถ่ายทอดความรู้.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
งานวิจัยภายในประเทศ.....	48
งานวิจัยต่างประเทศ.....	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	56
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	77
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	77
สมมติฐานการวิจัย.....	77
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	77
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผล.....	83
ข้อเสนอแนะ.....	86
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	96
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม...	102
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล.....	107
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	115

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ประเภทขององค์กรแห่งการเรียนรู้.....	32
ตาราง 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้าราชการและพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี.....	55
ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่งงาน หน่วยงานที่สังกัด ประสบการณ์การทำงาน และจำนวนครั้งการเข้าร่วมอบรมสัมมนา.....	64
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี ในด้านการแสวงหาความรู้.....	66
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี ในด้านการสร้างความรู้.....	68
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี ในด้านการจัดเก็บความรู้.....	69
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี ในด้านการถ่ายทอดความรู้.....	70
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี ในด้านภาพรวม.....	71
ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามเพศ.....	72
ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามอายุ.....	73

	หน้า
ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กร แห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรีจำแนกตามระดับการศึกษา.....	74
ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กร แห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรีจำแนกตามตำแหน่งงาน.....	75
ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวปัจจัยที่สนับสนุนการสร้างองค์กร แห่งการเรียนรู้ของข้าราชการและพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรีจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน.....	76

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ภาพ 2 ยุคๆ ต่าง ของการจัดการความรู้.....	17
ภาพ 3 องค์ประกอบของการจัดการความรู้.....	18
ภาพ 4 วงจรความรู้หรือตัวแบบเกลียวความรู้ของเซกิ (knowledge spiral หรือ SECI Model).....	22
ภาพ 5 การปฏิสัมพันธ์ด้านต่างๆ ของมนุษย์.....	23
ภาพ 6 องค์ประกอบขององค์กรแห่งการเรียนรู้.....	28
ภาพ 7 การเรียนรู้แบบวงจรเดียวและสองวงจร.....	37
ภาพ 8 แบบจำลองการเรียนรู้ในเชิงระบบของมาร์ควอตต์ (Marquardt).....	39